

ЗОВНІШНІ ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ

На сучасному етапі українського банківництва можна вельми часто почути розмови про проблеми банківського сектору й Національного банку України як головного винуватця. Висока ризикованість, недостатність кредитування та його проблемність, не виплачені борги клієнтів та недовіра до банків, не своєчасні та некоректні дії НБУ стали звичними явищами для банківської системи останніх років. В таких розмовах і вихід із такої ситуації шукають в ефективних діях фінансових установ, що й правильно. Та окрім цього необхідно не забувати й про реальний сектор економіки.

Для вирішення проблеми недостатнього кредитування та активного фінансового посередницького обслуговування потрібен бізнес, що активно розвивається на території нашої держави, потрібно створити умови, які будуть для іноземних інвесторів привабливішими, аніж в інших країнах та спонукати до підприємницької ініціативи співвітчизників.

Всесвітній рейтинг Doing Business ставить Україну лише на 81 місце у 2016 році, 80 – у 2017 та 76 місце у 2018 році серед 190 країн. Для прикладу із спектру пострадянських країн нижчі рейтинги мають лише Киргизстан (77 місце) і Таджикистан (123 місце). Серед інших пострадянських республік є Грузія (9 місце), Естонія (12 місце), Литва (16 місце), Латвія (19 місце). Білорусь стала 38, а Молдова закріпилася на 44 місці, Росія зайняла 35 місце. Тому, як бачимо, Україна серед своїх конкурентів займає програшну позицію [1]. Відтак, виходячи з критеріїв оцінки даного рейтингу, можна і скласти певний рецепт оздоровлення.

У зв'язку з величезним тіньовим сектором економіки, корупцією та вкрай неефективним використанням державних коштів, точніше коштів платників податків, постає питання потреби настільки великого податкового навантаження в Україні. Адже, згідно даних World Bank за 2016 рік, в Україні податкове навантаження складає 51,9%, що є 155 місцем у рейтингу і є більшим, ніж у таких країнах як Норвегія та Швеція [2]. Тому скорочення неефективних видатків держави і скорочення податків як мінімум до середньосвітових 40,5% зможе привернути увагу до України іноземних інвесторів.

Другим фактором покращення економічної ситуації повинно стати функціонування ефективного ринку землі, який може вселити впевненість бізнесменів у недоторканості приватної власності в Україні, а також, що важливо, стане повсякчас використовуватися як застава для кредитів. Як наслідок можна буде очікувати зменшення відсоткових ставок за кредитами, тому й повсюдне зростання кредитування економіки.

Не благополучна ситуація в Україні також із захистом прав міноритарних інвесторів, забезпеченістю виконання контрактів, реєстрацією бізнесу і приватної власності, доступністю до системи електрозабезпечення. Де Україна згідно рейтингу Doing Business займає 81, 82, 52, 64, 128 місце відповідно. Це перш за все прогалини в законодавстві та неефективність роботи судів.

В Україні при вирішенні проблем у банківському секторі варто, на ряду з внутрішніми проблемами, звернути увагу на зовнішні, тобто середовище функціонування банків. Замість того щоб вирішити проблеми більшим втручанням держави, особливо за рахунок адміністративних методів, повернення довіри до банків шляхом функціонування збиткового Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, який фінансується за рахунок податків громадян, потрібно створити достатньо ліберальні економічні умови, де громадянам буде вигідно тримати кошти в банківському секторі, і не боятися задушливого оподаткування.

Література:

1. *Economy Rankings.* – Режим доступу: <http://www.doingbusiness.org/rankings>
2. Total tax rate (% of commercial profits). – Режим доступу: <https://data.worldbank.org/indicator/IC.TAX.TOTL.CP.ZS?view=chart>

Елеонора ПРОШУТІНСЬКА

студентка факультету банківського бізнесу, ТНЕУ

СВІТОВИЙ ДОСВІД СИСТЕМИ СТРАХУВАННЯ ДЕПОЗИТІВ

Найбільші світові фінансові кризи, як відомо, найчастіше зароджувалися в банківській сфері. Для стримування масового банкрутства банків, підвищення довіри до банківської системи був створений інструмент, згодом задіяний у банківських системах практично всіх країн світу – страхування банківських депозитів. Варто відмітити, що на початкових етапах таке страхування було спрямовано, перш за все, на захист банківських установ від масового відтоку грошових коштів, а вже пізніше проявилася ще й соціальна значущість такого виду захисту – убезпечення коштів клієнтів банків. Аналіз особливостей функціонування систем страхування свідчить, що сьогодні не існує єдиної універсальної схеми її побудови. Так, специфіка організації системи страхування депозитів в конкретній країні в багатьом визначається структурою її банківської системи, підходами до організації нагляду, особливостями національного законодавства та ступенем державного регулювання діяльності банківських установ. Разом з тим, в основі дії кожної системи страхування депозитів лежить захист інтересів масового вкладника, тобто інвесторів, які не мають спеціальних знань та можливості для самостійної оцінки ризиків при розміщенні власних коштів.

Страховання депозитів в тому чи іншому вигляді існує практично у всіх країнах світу (табл. 1). Варто зазначити, що в минулому передумовою його виникнення передувала криза банківської системи країни. В цілому система страхування депозитів забезпечує захист вкладників банку у випадку банкрутства банку. Основний ефект системи страхування депозитів полягає у попередженні банківської паніки і відтоку депозитів.

Страховання депозитів покликане вирішити два основних завдання. По-перше, забезпечити гарантії повернення вкладів вкладникам. По-друге, сформулювати на цій основі реальний механізм попередження кризи банківської ліквідності та банківської паніки.

Таблиця 1

**Розподіл країн за періодами впровадження систем
гарантування вкладів**

Час заснування системи	Країни, що впровадили систему гарантування
1934	Сполучені Штати
1961–1971	Індія, Норвегія, Домінікана, Філіпіни, Німеччина, Канада, Лівія, Фінляндія, Японія
1974–1980	Бельгія, Маршалові Острови, Іспанія, Нідерланди, Аргентина, Австрія, Франція, Великобританія
1983–1989	Туреччина, Бангладеш, Швейцарія, Ісландія, Колумбія, Тайвань, Венесуела, Чілі, Мексика, Тринідад та Тобаго, Данія, Італія, Кенія, Нігерія, Ірландія, Люксембург
1991–2003	Перу, Острів Мен, Ліхтенштейн, Португалія, Бахрейн, Угорщина, Чеська Республіка, Танзанія, Уганда, Бразилія, Греція, Оман, Польща, Білорусь, Болгарія, Південна Корея, Литва, Македонія, Марокко, Румунія, Словаччина, Судан, Швеція, Алжир, Хорватія, Тайланд, Боснія та Герцеговина, Еквадор, Естонія, Гібралтар, Індонезія, Ямайка, Латвія, Малайзія, Україна, Гватемала, Гондурас, Казахстан, Ель Салвадор, Багами, Кіпр, Йорданія, Туркменістан, В'єтнам, Болівія, Чорногорія, Нікарагуа, Сербія, Словенія, Албанія, Уругвай, Узбекистан, Мальта.
2004–2006	Гонг-Конг, Молдова, Таджикистан, Вірменія, Сінгапур
2007–2014	Азербайджан, Барбадос, Австралія, Ємен, Киргизстан, Острів Джерсі, Мавританія, Афганістан, Лівія, Непал, Бруней, Британські Віргінські Острови, Центрально Африканська Республіка, Чад, Демократична Республіка Конго, Екваторіальна Гвінея, Габон, Бермуди, Косово, Шрі Ланка, Монголія, Палестина, Лаос

У світовій практиці виділяють такі типи систем страхування банківських вкладів:

1) американська, яка спирається на досвід США, та передбачає створення особливого державного чи підконтрольного державі органу (на кшталт Федеральної корпорації страхування депозитів, яка знаходиться під контролем державних органів та характеризується значним рівнем самоврядування), фінансування якого здійснюється спільно державою та банками. За таким варіантом всі банки, які здійснюють діяльність на території держави (в тому числі для філіалів і представництв іноземних банків) зобов'язані брати участь у системі гарантування вкладів.

Держава створює такий орган для реалізації державної політики із надання гарантій вкладникам банків на його території. Законодавством країни визначається також коло учасників страхування, умови його проведення, а також розміри страхових внесків та страхових виплат. Проводжувати страхування можуть як державні, так і приватні страхові організації. Подібні